WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle 04.03.2024

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettien hävikkien estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi

Viite: U 2/2024 vp

WWF Suomi kiittää mahdollisuudesta kommentoida Valtioneuvoston kirjelmää (muistio EU/1155/2023) ja lausuu mielipiteenään seuraavaa:

Tutkimustietoa mikromuovin vaikutuksista ihmisen terveydelle ja ympäristölle on toistaiseksi rajallisesti, mutta tähän asti tehdyt löydökset ovat huolestuttavia ja antavat syytä varovaisuuteen. Muovin määrä ympäristössä lisääntyy edelleen ja sitä hajoaa jatkuvasti mikromuoviksi. Ympäristöön päässyttä mikromuovia, kuten pellettihävikkiä, on äärimmäisen vaikeaa, ellei peräti mahdotonta puhdistaa. WWF:n 8.2.2022 julkaiseman raportin mukaan muoviroskan määrä maailman merissä uhkaa nelinkertaistua vuoteen 2050 mennessä ja mikromuovin määrä puolestaan nousta jopa 50-kertaiseksi. Tämän takia WWF pitää erittäin tärkeänä, että kaikki helpot ennaltaehkäisevät toimenpiteet muovihävikin estämiseksi otetaan tehokkaasti käyttöön.

WWF pitää tärkeänä ja erittäin tervetulleena EU:n komission ehdotusta tahattomasti ympäristöön päätyvän mikromuovisaasteen vähentämiseksi. WWF katsoo asetusehdotuksen olevan pääpiirteissään kattava ja tarkoituksenmukainen sekä keskittyvän helposti toteutettaviin toimiin tahattomasti ympäristöön päätyvän mikromuovisaasteen vähentämiseksi. Muovipellettien hävikistä aiheutuu haittaa ympäristölle ja ekosysteemeille, ilmastolle, taloudelle ja mahdollisesti ihmisten terveydelle. Hävikkiä ehkäisemällä voidaan ehkäistä tehokkaasti myös näitä haittavaikutuksia.

WWF pitää erittäin keskeisenä, että asetuksella pyritään kattamaan koko toimintaketju ja varmistamaan, että kaikki pellettejä EU:ssa käsittelevät toimijat toteuttavat kaikki tarpeelliset varotoimenpiteet muovipellettivuotojen ja hävikin estämiseksi. WWF pitää tärkeänä, että asetusta sovellettaisiin myös pienimpiin toimijoihin, jotka käsittelevät pienempiä pellettimääriä vuosittain, sillä toimijoiden kokoa ja vuotuisia käsittelymääriä olennaisempaa on eri lähteistä muodostuvan muovipellettien kokonaishävikin suuruus. WWF pitää myös tärkeänä, että asetuksen sisältö ja valmistelussa olevat kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) muovipellettejä koskevat vaatimukset muodostavat muovipellettihävikin estämisen kannalta toimivan ja kattavan kokonaisuuden mikäli merenkulkua ei voida sisällyttää osaksi asetusta.

Muovipellettejä käsitteleviä toimijoita on Suomessa satoja ja näistä pienten toimijoiden osuus vaikuttaisi olevan suhteellisen suuri, jolloin pienetkin mahdolliset hävikkimäärät lukuisista pistemäisistä lähteistä voivat yhdessä muodostaa jo merkittävän suuruisen kokonaishävikin. Myös Euroopan laajuisesti pienten ja keskisuurten yritysten osuus koko toimintaketjussa on suuri. **Tämän takia pidämme erityisen tärkeänä, että asetus velvoittaa pienimmätkin toimijat toimenpiteisiin, ja että pienemmille toimijoille tarjotaan riittävästi tietoa, apua ja tukea asetuksen noudattamisessa.** Muovipellettihävikki on komission mukaan kolmanneksi suurin tahattomien mikromuovien lähde ympäristöön ja komissio on arvioinut, että asetuksen muovipellettihävikkiä vähentävillä toimilla saavutettaisiin noin neljännes komission 30 prosentin tavoitteesta vähentää ympäristöön päätyviä mikromuoveja ja niistä aiheutuvia haittoja. Mikromuovisaasteen vähentämiseksi ja EU tavoitteen täyttämiseksi Suomessa voi olla siten hyvinkin kannattavaa huomioida kaikki pienimmätkin pistemäiset kuormituslähteet pellettien osalta. Ehdotus kohdistuu kuitenkin nopeimpiin ja helpoimpiin toimiin tahattoman mikromuovisaasteen vähentämiseksi.

Suomessa muovipellettien hävikkimääristä, käsiteltävistä pellettimääristä tai pellettejä käsittelevistä toimijoista on vielä varsin vähän tietoa. Tästä syystä WWF pitää tärkeänä ehdotettua yhdenmukaista menetelmää muovipellettihävikin määrän arvioimiseksi ja katsomme, että asetuksessa ehdotetuilla toimilla voidaan parantaa tietoa pellettihävikistä ja sen suuruusluokista kautta toimintaketjun. **Toimijoiden rekisteröimisellä saataisiin parempi käsitys kaikista pellettejä käsittelevistä toimijoista, joten pidämme tärkeänä myös pienten toimijoiden rekisteröimistä.** Vaikka rekisteröimisestä ja toimijoiden velvoitteesta pitää kirjaa vuosittain ympäristöön joutuneiden pellettien arvioidusta määrästä sekä käsitellystä kokonaismäärästä aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia, olisi tämä tehokas keino vähentää olemassa olevia tietopuutteita ja tiedot kuitenkin tarpeen raportointivaiheessa esimerkiksi asetuksen (EU) 2023/2055 mukaisen raportointivaatimusten osalta. WWF katsoo, että myös vähäisemmistä hävikkimääristä, jotka eivät välttämättä aiheuta merkittävää terveyshaittaa ihmiselle tai ympäristölle olisi hyvä ilmoittaa, jotta pienetkin hävikkimäärät ympäristöön voitaisiin tehokkaasti estää, eristää ja puhdistaa. Rekisteröimistä ja ilmoittamista varten tulisi luoda mahdollisimman helpot ja kaikille yhdenmukaiset käytännöt.

Maailman Luonnon Säätiö - World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Iiris Kokkonen
Meriasiantuntija

Lisätietoja: Iiris Kokkonen, iiris.kokkonen@wwf.fi, p. 044 518 8222